

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt' roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálni drotári.

Nemyslíme tu na tie čestné duše svetoznámych našich remeselníkov drotárskych. Títo sú beztak všetci ľudoví, bo pochádzajú z ľudu a sú dobré deti cirkve Kristovej tak, ako sú všetci ľudáci. Naši Trenčania túlajúci sa s tým drótom po svete požívajú všade veľikú česť. Každý ich zná a ctí, akožto na skrz a skrz statočných, nábožných, roduverných mužov. Však ale o tom netreba mnoho hovoriť, veď sú naši drotári už od dávna chlúbou každého Slováka, bo ak nás svet dľa drotárov súdí, môžete byť istí, že musíme byť po celom svete veľmi dobre zapísaní.

Lež my teraz o tých liberálnych drotároch chceme hovoriť, ktorí sa strkajú liberálnym pánom do očí, a ponúkajú sa im za drotárov, pre tie nešťastné masné hrnciská. No tie liberálne črepy podrotovať chcef, je síce dešperátna myšlienka, ale páni liberálni drotári nezúfajú. Myslia si, že sú oni všetci dobrí majstri a všetci dobrí kamaráti a že remeslo sa im znamenite vypláca. Posmelujú sa jeden druhého, keď ktorému už nos ovísa, že: pomáhaj si liberálu, aj čert ti pomôže. A takto

posmelení chytajú sa do práce milé hrnciská liberálne drotovať. Ej, ale — aby ho tam poranilo — je vám to len za remeslo, sú vám to len utešení remeselníci! Jedon omotáva dróty a pánty slúžnovských a notárskych figľov a násilenstiev;

druhý prináša čiríš-lep svojej lojovej katolíckosti; tretí nafaňuje dróty kliešťami, s ktorými ináč koňom zuby trhá ako zverolekár; štvrtému, korhelovi volakému ustavične pení sa smádná papuľa, aby sa čiriz rozriedil k tomu lepeniu hrncov; piatí — zadlžení u židov postávač — fľakuje škáry samými vekslami židovskými; šiesty obehuje okolo hrnca ako splašený žrebec, bo mu vopchali do ucha somárského kus trúdu horiaceho, totižto inkvizíciu, vyšetrovanie a on bojí sa teraz o úrad a mrzí ho žalár; siedmý, ôsmy atď. žid natiera pilno všetky dróty, všetek hrniec a všetkých majstrov s cesnakom a masťou, ktorú z úbohej sedlače nasdieral.

Obetovanie malého Ježiška v chráme jeruzalemskom.

Pravda to roztomilá kompánia majstrov liberálno-drotárskych. Ale laľa, abych neurazil nikoho, veď aj štátne školy posielajú svojich majstrov. Jeden uteká s matrikárským opleckom uvazovať odpadnuté ucho hrnca; druhý mrmle nad hrncem akési vlastenecké mondóky, chce

mu totiž počaríť, aby sa nerozpadnul, iný pomáha zase na iný spôsob. A hľadte-že len aký to zázrak!

Ktosi vlečie sa shrbený, temer štvornožky a pchá sa pomedzi nohy liberálnych majstrov, aby ho nik nezbadal. Ani nejde blízko hrnca, len tak potutme, len tak z ďaleka otrča čosi akýsi opasok červený, ktorý sebe z brucha odpásal. Ale čo to za majstra? — No, nechajme ho; jemu patrí sa krčiť a hanbiť, bo nemá v tejto spoločnosti svojich bratov velebných, a títo všeliaký majstri tu tiež mu nadávajú za chrptom medzi sebou, že: fuj, hen ten nehanebný judáš, jak uteká pred pápežským požehnaním, ako pes pred čerstvou vodou! . . .

Nuž už len teda nafahujte tie dróty, páni majstri liberálni! Len natierajte bolavý hrniec cesnakovou masťou a čirizom lojového katolicizmu. Len sa, prosím vás, príliš neunúvajte, lebo to zdraviu škodí. Ba mne sa zdá, že vám nebude para stačiť a vy pokarháte sa na posmech svetu a budete padať na zadky do svojho vlastného lojového čirizu.

A viete páni majstri prečo? Nuž ponajprv preto, že nebude toho liberálneho futrášu a po druhé, že vám práve teraz tej práce príliš naspornili. Veru naši junáci, ľudoví vyslanci na čele s Rakovszkým a potom Ugrom a iní tak nešeredne báhajú do tých vašich hrncov, že si budete musieť ale «uďančak» podviazať gätky, aby ste sa nepostratili aj s vašim lojovo-čirizovým katolicizmom.

Na túto veľkú nehodu liberálneho hrnca ste vy pravda nerátali. Ale už je tak; hrnčisko vaše špatne chrápí pod mohutnými údermi našich hrdinov. Tieto údery zobudzajú ospanlivých ľudákov k novému, rezkému boju. A vy? Odpaprete s oveseným nosom do svojich kútov a budete obližovať už len tie črepy masťné porúchaného hrnca liberálneho.

Edvard Sándorfi.

Veleb. p. Ondrejovi Rojkovi.

Dôstojný a mnohovážený Pane!

Zaiste sa každý čitateľ «Kreššana» nemálo zarmútil nad tou — v predošlom čísle uverejnenú smutnú správu — že Vy tak ťažko nemocní byť ráčite.

Vy ste mne v jednom z minuloročných čísiel «Kreššana» písali, že na mňa pri svätých obetách omšových spomínať a pamätať budete, čo mi slúžilo k veľkému

potešeniu. Tak aj ja v nehodných modlitbách mojich na Vás pamätám, a zvláštne chcem pamätať teraz, keď o Vás pre nás tak smutnú novinu čítam, a keď toho najviac zapotreby mať ráčite. Je moja, a istý som že aj všetkých et. čitateľov «Kreššana» srdečná žiadosť, aby Vám Otec Nebeský, keď je svätá vôľa jeho, predešlé zdravie navrátil, a jako niekedy kráľovi Ezechiašovi život predĺžiť ráčil; aby tento Váš dopis nebol posledný, jako to predpokladať ráčite. Váš život je pre nás drahý poklad, ktorý utratíť bude pre nás veľká ztrata, ktorá by sa nás boľastne dotkla.

Keď by sa ale Otcu nebeskému zaľúbilo k sebe Vás povoláť, nech sa stane svätá vôľa Jeho. Nech Vás prijme medzi svätých svojich do kráľovstva svojho. Maria, Matka milosrdenstva nech Vám bude pri poslednej hodine smrti Vašej prítomná, nech Vás predstaví Synovi svojmu Ježišu Kristu, ktorý nech Vás prijme a Vám udelí odplatu verných služobníkov svojich, aby ste tam mohli od práce svojej sebe odpočinúť a vidieť z tvári do tvári toho, pre ktorého česť ste toľko bojovali a trpeli.

Vaše výborné články nech nám budú vzorom jako žiť, a za česť Ježiša Krista Boha nášho bojovať máme. Obzvláštne chceme v úctivosti mať Vami vydané výborné dielko «Otcovský Hlas», v ktorom nás učíte jako máme milovať a sebe vážiť drahú rodičovskú reč našu. Dielko toto nech nám bude čo drahý otcovský Váš testament, ktorý chceme aj my svojim dieťkam čo drahé dedičstvo zanechať. Toto nech Vám slúži k potešeniu v nemoci a v hodine smrti vašej, že ste dobrý boj bojovali, a že mnohý ľudia za vás sa modliť a vaše účinky požehnávať budú.

A keď tam do kráľovstva Otca svojeho nebeského prídete, nezapomínajte na nás ubohý ľud slovenský a orodujte tam za nás u Ježiša Krista, aby sme na tomto svete nábožne žili a nič iné, len česť božiu hľadali a po smrti spolu s Vami, aby sme mohli tam v neby prebývať a okúsiť pravdu týchto slôv Ježišových: «Blahoslavení, ktorí lačneju a žižneju po spravodnosti, lebo oni nasítení budú».

Janko Šarišan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Svätý Otec a chudoba.

Svätý Otec, akožto v pravom a úplnom smysle duchovný otec Bohom uridený všetkých kresťanov-katolíkov celého sveta, s tou najbedlivejšou pozornosťou sprevádza všetko to, čo sa vo všetkých cirkvách sveta k dobru alebo zlu svojich veriacích deje. Ponevác učenie Kristovo všetkých nás za rovnoprávne dieťky Boha Otca považuje, preto aj Svätý Otec nad všetkými triedami kresťanského spoločenstva bedlí.

Poslednie roky rozmáha sa po celom svete chudoba. Z upadnutých hospodárov a priemyselníkov stali sa chudobní delníci na mnohých stranách. A jako tá chudoba sa šíri, tak naopak vzrastá počet boháčov-kapitalistov. Títo stavajú ohromné dielne, v ktorých biedna trieda delníkov otročiť musí za takú mzdu, jakú mu dobrá vôľa kapitalistu-boháča dopraje.

Takýchto pomerov neblahé následky Svätý Otec od dávna badá a vo svojich pastierskych listov vyzýval kresťanov celého sveta, aby tej chudobe šli spoločným usrozmútením na pomoc. Menovite v dvojich obežníkoch («Quod apostoli muneris» a «Rerum novarum») upomínal duchovných, aby všade zakladali a podporovali vzdelávajúce, potravné, úverkové, hospodárske a priemyselnícke spolky, lebo len pomocou týchto môže sa chudoba sama seba ratovať.

Svätý Otec začiatkom tohoto nového XX-tého stáročia zase vydal taký jedon pastierský list, ktoréhožto obsah pravdepodobne celý svet prekvapí. Ako z Ríma dozvedáme sa, Svätý Otec 18. januára r. 1901. tento pastiersky list už aj rozposlal, aby po celom svete milióny národov s ním sa obznaly a potrebného naučenia z neho si čerpaly. Hovoríme, že tento list prekvapí celý svet a to preto, lebo Lev XIII., tento «pápež delníkov» zasadí sa v tomto liste za *kresťanskú demokraciu*.

Musíme poznamenať, že toto slovo «demokracia» je nie dobrého mena v Europe. Lebo demokracia znamená vlastne toľko, ako *panovanie ľudu*. Kto teda vie, že dnes v Europe panujú len veľkomožní páni a židia, a že ten sedliak, remeselník a delník všade je len za hlupáka a ničomného otroka považovaný; nuž reku kto toto vie, taký každý bude vítať v tomto liste Svätého Otca božskú múdrosť, božskú lásku a božskú smelosť za dobro biednych ľudí.

Kresťanská táto demokracia — ako ju pápež vykladá — nenie tá istá, ako je *politická demokracia*. Pri kresťanskej demokracii hlavná zásada je nielen hmotný stav chudobného ľudu povýšiť, lež aj o duševný vývin ľudu čo najviac pracovať. Politická ale demokracia má hlavnú zásadu tú, aby na miesto doterajších vlád jedna taká vláda prišla, ktorá by výlučne len pre dobro robotníkov a vôbec chudoby zákony vynášala.

Aby ale cieľu sv. Otca veriací lepšie porozumeli a seba omýlnie jeho slová nevysvetlovali, preto prizvukuje, aby sa všetci katolíci usrozmútili a sverne nasledovali hlavné zásady kresťanskej demokracie. Pápež zatrahuje ďaleké a marné hádky a zvydy v novinách a spisoch o tejto otázke. Na miesto toho žiada, aby každý pracoval za dobro ľudu.

Už aj toto meno že: «Ľudová strana» je to isté čo pápež hovorí že «demokracia». Lebo ako sme už spomenuli, demokracia znamená v gréckej reči toľko ako po slovenský «Ľudová vláda» alebo ináč ľudu strana.

Preto Bratia moji a Sestry milé v Kristu, modlite sa k Bohu, aby vaša strana všade zvíťazila. Keby vaša strana všade zvíťazila a keby teda takto sám ľud sebe rozkazoval, to veru by si ľud neváľal na krky vojny, ma-

triky drahé cibilné a iné pliahy, od ktorých vyslobodí nás o Pane!

Ale nielen modliť, lež jako to pápež nakladá, aj pracovať usilovno musíme. Podporovať teda všetky spolky, všetky ľudové spisy a noviny a všetkých ľudákov. Áno všade chodiť, nahovárať príbudzných a známych aby tú vašu kresťanskú stranu neopúšťali. Máte často poradiť sa s duchovnými vašimi, aby ste spoločnou silou pracovali v smysle Svätého Otca. Len takto môžete očakávať požehnanie božieho a lepšiu budúcnosť.

Konečne pápež upomína katolíkov, aby sice usilovno pracovali za dobro hmotné a duševné biedneho ľudu, lež aby aj všetkého chránili sa, čo by prejavovalo v sebe niečo násilníckeho. Nech každý ctí si druhého práva, nech každý pracuje a plní povinnosti svojho náboženstva.

Ako vidno z tohoto krátunkého obsahu encykliky pápežskej nejedná sa tu sice o politickej stránke volajúcej, lež len o istom smere demokratickom. Z toho však nenasleduje, že by tento istý smer nemohla aj daktorá politická stránka sledovať. Ba práve vysvitá, že pápež zvlášte len s takou politickou stránkou súhlasí, ktorá si osvoji jeho demokratické zásady.

U nás v Uhorsku tento smer sledovať je temer nemožno, bo stojí nám v ceste vláda, ktorá všetko už v zárodku udusuje, čo by k dobru chudobného ľudu poslúžilo. Veď vidíme, že náboženské školy prenasledujú, čítajú spolky, ľudové divadlá, kresťanské spolky a obchody potravné rozhodne utláčajú. U nás tedy ten demokratický smer (pracovať totiž za dobro biedného ľudu) prirodzene vyvynúť sa v stranu politickú. A táto strana je «Ľudová strana». Vieme, že slávne panujúci pápež *objal* s otcovskou láskou staručkého vodcu strany ľudovej gr. Ferdinanda Zichyho v Ríme. S týmto verejne chcel sa osvedčiť pred svetom, že mu je ľudová strana milá — preto aj požehnal všetkých prítomných u seba ľudákov, a svoje apoštolské požehnanie poslal aj všetkým prirvžencom strany ľudovej.

Z našich milých čitateľov snád mnohí ani nerozumejú sa do politiky, ale úfame si, že týmto riadkom naším porozumejú. Keď pápež chce, aby všetci, aj tí chudobní ľudia, akožto dietky jedného Otca nebeského dobili sa tiež svojich práv; nuž my musíme všemožne podporovať pápeža a všemožne podporovať teda tú stranu, ktorá len to isté chce do života uviesť, čo Svätý Otec všetkým nám predpisuje.

Volebné pohyby.

Upozorňujeme všetkých ctených našich priaznivcov, Kristuverných ľudákov na toto: 1. Násilnenstva pri voľbách takého, ako bolo v 96-tom, nebude, t. j. neschmelo by byť. Toto bol prisľúbil ministerpredseda Széll, keď prevzal kormidlo vlády a o tom aj jeho Jasnosť pán kráľ má vedomosť. 2. Peňazí liberálna strana ešte nemá toľko, aby mohla rozdávať každému voličovi po desiatke alebo ešte viacej, ako pred tým bolo. 3. Bojte sa židov, lebo títo chystajú sa obetovať ohromné peniaze, aby čestných

Iudákov na potupupu sveta zpotvoríť môžu. Dajte teda pozor na takých Iudí, ktorí ku židom chodievajú alebo židia k nim. 4. Ešte jesto v úradoch veľa Bánffyhusárov, ktorí by chceli v duchu Bánffyho bašovať pri voľbách. Dajte na takýchto zvláštny pozor. Každý priestupok ich treba zo svedkami zistiť a o tom zápisnicu napísať a poslať to do Iudovej kancelárie: Néppárti iroda, Bpešt József-körút 35. Také priestupky sa už teraz nebudú schvaľovať ako to pod Bánffym bolo, lež budú aj trestané. 5. Liberálni ablegáti hornoviediecki až teraz pred samými voľbami začínajú prázdne, daromné kriky robiť, že vraj treba Slovákom pomáhať. Nuž nesedajte im na lep. Veď už hádam dobre môžete poznať, čo také liberálne sľuby pred voľbami stoja. Však ste vy múdri liberáli mali dost času za tých 5 rokov dačo robiť za Iud — a čo ste za ten dlhý čas nevedeli o biedách Iudu, čo ste boli slepi, alebo ste spali?

Okres svätoondrejský

veľkej starosti zapríčiňuje terajšiemu liberálnemu ablegátovi Luppovi. Tento boháč myslel, že keď vykotí 60—100 tisíc zl. na trovy volebné, že všetkých voličov zakúpi ako takých hlúpych baranov. Aha, zakúpiš! Ale si utreš fúzy! Veď treba znať velebné duchovenstvo v svätoondrejskom okrese, jakí sú toto junáci do chlapa! A ten krásnoduchý Iud s nimi ako múry! Nuž Iudák a len Iudák je v tomto okrese každá duša. Musíme vyznať, že tak dobre zriadených okresov Iudová strana nemá mnoho.

Luppa má teda veľké starosti. A viete čo vám vymyslel? Ide postaviť proti Iudákovi nielen seba, lež ešte jedného protikandidáta. A aby Iudu oči slepiť môhol, tento druhý kandidát nebude liberál, lež akýsi demokrata v osobe Sivák-a, nateraz liberálneho ablegáta. Už aj z tohoto môžete poznať, že čo to môže byť za sivácka strana, keď sú jej dobré aj také odpadky liberálnej strany. — Ale Luppa si myslí, že sa dajú takto rady Iudákov potrháť, a že konečne — keď Sivák odstúpi — predsa on by snáď môhol volákosi preraziť. — Nuž už len kunštujte pane Luppa, kunštujte — ale sa špatne oklamete. Vy nepoznáte svojich voličov. Veď sú to samí hrdinovia, samí zafatí Iudáci!

Liberálne «zárobky» s Adriou.

Jesto jedna spoločnosť pod menom «Adria», ktorá má námornícku premávku pre Uhorsko prevádzkať. Spoločnosť táto založená je z polovice na cudzozemský kapitál, a väčšinu druhej polovice má jeden viedeňský žid. Firma je teda cudzá, len vo správe sedí asi tucet liberálnych ablegátov, so skvostnými platy. Nuž na tomto by nebolo ešte nič zlého. Ale tam je háčik, že vláda tejto spoločnosti platí ročite jeden million aj asi štyrikrátsto-tisíc korún podpory. Okrem toho táto spoločnosť neplatí žiadnej porcie. Teraz vláda chce túto podporu na novo zabezpečiť spoločnosti na 20 rokov. Robí sa toto pred voľbami, aby mal každý peniaze na volebné útraty.

Prosíme vážne každého, tieto riadky nielen tak nepochytno prebehnúť, lež dobre si rozvážif, že čo sa tuto

vlastne robí a to bez všetkej hanby. Spoločnosť je cudzozemská a židovská. Účastinári berú osohu až do 14 percentov. Liberálni ablegáti majú pri tom ohromné osožky. Zkadiaľ sa tolké strašné peniaze berú? Nuž zkadiaľ: veď na to je ten sedliak, aby platil. Teda z vašich mozoľových groši platí vláda židom ročite blízko poldruha milliona! A pre dobro upádajúceho sedliacka nechcú dať ani len poldruha haliera.

To, čo sme tu písali, je všetko pravda od slova do slova. A liberáli sa ani za mak nehanbia, nech sú len peniaze. Teraz už hádam pochopíte, že prečo sedlač nemôže vyžiť a prečo židia bohatnú. — Len to by sme radi vedieť, čo na toto povedia priatelia Széllövi. Či nevidia v takejto politike liberálnej donebavolajúcu krivdu a klam?

Vojny.

V južnej Afrike. Krügerovi telegrafovali do Haagy, že Búri zaujali železničnú dráhu tiahnúcu od prístavu Delagoa.

Z Kapska došla správa, že búrsky generál Botha vtrhnul do Kapska s 2000 vojskom a siedmymi kanónmi.

Nemecký cisár Vilhelm mal udajne prijať prostredníctvom mieru medzi Angliou a Búrmami. Teraz oznamujú, že kráľ anglický Eduard VII. dohovoriť sa s Vilhelmom, že vyčkajú ešte úspechy lorda Kitchenera v Afrike.

Z Číny neidú chýry o srážkach. Rusko podmaňuje si zeme pred prekážky. Nie síce silou, lež na základe smlúv s čínskou vládou. Najnovšie zase 10 ostrovov a kus zeme prepustila Čína Rusku. Zeme tieto už teraz ruskí úradníci spravujú.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Na sneme dokončili prietras rozpočtu obchodného ministra. Iudák dr. Major hovoril obrannú reč v záujme sedmohradských Sekulov. Sú to Iudia práve tak chudobní, ako naši Trenčania, Oravci a Šárišania. Chudoba ich ženie za hranice do Rumúnska. Každoročne vyvandroje ich ta asi 30—40 tisíc.

Pred prietrasom rozpočtu ministra orby vypukla zveda zase o tej inkompatibilite. Olay (48-nik) vyslovil sa, že má vedomosť o tom, keď Belo Rudňanský šiel sa vypytovať bývalého ministra Bánffyho, či majú ustáľiť v istých pádoch inkompatibilitu o vofaktorom oznámenom liberálnom ablegátovi. — Rudňanský toto síce tajil, lež darmo, lebo aj náš Rakovský obviňoval ho z toho istého.

Pri prietrase rozpočtu ministra orby rečnil Iudák Farkas. Uznal, že jedno-druhé urobil minister orby v záujme hospodárstva. Lež prečo neurobí poriadok s bur-sou? Navrhuje, aby minister vypracoval zákon z týchto dvoch §§ pozostávajúci: kto papierovú pšenicu predáva alebo kupuje, nech sa taký prvý krát upalicuje a po druhý krát nech ho bez všetkých výčtkov svedomia obesia.

Prečo sú nám spolky potrebné?

(Pokračovanie.)

Na tento spôsob sa dochovávajú tí socialisti, anarchisti atď., a takto to vždy ďalej a ďalej ide, tak že konečne poriadneho človeka nebude, a to len všetko ten szabad ipar, tá veľká svoboda narobí.

Potom behajú semitam tí policajti a chytajú tých socialistov a anarchistov. Lenže je to už všetko pozde milý drozde! O to si sa už dávno mala postarať naša drahá milá vláda, aby si bola túto nákazlivosť odstránila.

Tomu len my, my majstri remeselnícki môžeme odpomôcť, keď nám naše remeselnícke práva nazad vrátite, a naše cechy nám na novo nadobudnete, a my nad našimi učňami, tovarišmi, moc mať budeme, ale nie vy liberáli, čo tomu nič nerozumiete, a skrz vašu nepochopnosť celý svet ste už nakazili a nás na žobrátku palicu dovedli, socialistov a anarchistov narobili. Áno, vy ste tomu všetkému príčina.

Vy inšie neviete, iba chudobných ľudí, remeselníkov štrófať; ale svet na dobrú cestu upravovať, na to ste prispôstí, lebo všetko tak robíte, aby ste vy na trón prišli, a takto nás potom aj o našu drahú vieru doniesli. Veď nám to zjavne ukazujete, že je vám naša drahá katolícka viera v očiach, a kde ju len môžete, tam ju utláčate, tam ju prenasledujete a na tom stojíte, nad tým pracujete, aby sme všetci takí zostali, ako ste vy, aby ste sa mohli po našich katolíckych majetkoch hodne krmíť. Čo? to by bola pre vás paša!

Lebo keď by ste to chceli, boli by ste sa už dávno postarali o dobrú výchovu našich detí, našich učňov a tovarišov, boli by ste nám spolky lebo inšie kruhy nadobudli, kde by sa boli k mravnosti a svojich remeslách vzdelávali a tých planých myšlienok a chodníkov odstraňovali. Ale vy len také vymýšľate, aby vaši kamaráti z našich mozolov mohli gavalierstvo sekať, kdejaké «Betegsegély edletti», kde chudák remeselník platí a len platíť musí, a keď ochorie nič nedostane, žiadnu pomoc, krome kus cukrovej vody z apatieky.

Veru čo tí páni liberáli ešte podnes vyhúťali, to len pre ich dobrotu ale nie pre našu pomoc bolo. A takto nás len vždy a vždy utláčate, tak že nám už není možno vyžiť a pomaly musíme začať brechať, lebo vy na pekné reči nič nedáte, a človek do všakových planých myšlienok sa musí oddať, a tomu všetkému len vy príležitosť dávate. Vidíte, ubiedená drahá remeselnícka trieda, že sme my prinútení proti tomuto neporiadku, proti tej planej výchove našich milých dietok zakročiť, aby sme naše deti, našich synov od tohoto hrozného nešťastia oslobodili.

Založme si teda spolky a vezmeme naše deti pod našu ľudovú ochranu a výchovu; stojme na tom, aby naši tovarišia do spolkov prišli; stojme na tom, aby každý musel vo spolku byť. Nedržme v práci takých, ktorí sa nechú k mravnému a poriadnému životu dať príviesť. Držme ich v našich rukách. Priučajme ich k službám božím; učme ich nášho Pána Ježiša Krista poznať, a hľadme do ich mladých srdce božie prikázania zaštepíť,

lebo len na tento spôsob poriadných a svedomitých mužov dochovávame. Kto sa Boha nebojí, ten sa nikoho nebojí, a kto sa nikoho nebojí, to je nie človek, ale ohavný zver.

Keď si takéto spolky založíme, s tým aj to docielime, že sa naši synovia, naši tovarišia nemusia na slepo po svete túlať a s vandrovkou časy márníť. Teraz na príklad chodí, túla sa po dedinách, po menších mestách bez toho, aby bol robotu dostal, lebo práve tam netrafil, kde naňho potrebu mali. Takto velarázy o svoje zašporované groše príde a ostane otrhaným žobrátom. Takto sa s tých najporiadnejších tí najväčší lumpi a darebáci stanú. A takto pojedni do ich smrti vandrujú a kľučky čistia a sú z nich tí najnebezpečnejší ľudia. Tomu všetkému sú len spolky najväčšou príčinou, že ich nieto. Spolky by si mohli jeden k druhým dopisovať kde je potreba na tovaryšov, a tak by zrovna ta bol poslaný, aby v dielne pri práci jeho časy a nie po slepej vandrovke s kadeakými vagabundy trávil.

Z počiatku som spomenul, že kto nám má tie spolky zariadiť. Kto všetko doteraz prečítal, ten sa každý má účastným sa pocítiť, ak len není liberál. Keď pre inšie nie, ale asnád len pre našu drahú vieru áno. — Nado všetko sa naši pastieri majú o to najviac postarať, a nemali by sa na parlament obzerať, lež dľa božieho prikázania pokračovať a vieru rozširovať. Áno, oni sa majú o ich ovečky starať, žeby neoprašively a bez úžitku neostaly, a konečne vlei neprišli a nás nepožrali.

V opravdu je sa ich aj čo obávať, lebo je ich už hrozne veľa; máme ich už v každej osade natisnutých, tak sa rozmnožily, že hrôza! a veru tu i tu už aj teraz ovečku uchytiť. Pravda len takú, ktorá je nie k nášmu úžitku, ale liberálom časom aj maslom budú . . .

Tu sa teda treba ozaj našim pastierom veľmi obzerať. Ale čože, keď ten parlament je veľkým konkurentom oproti nás! Ten práve tých najskôr za bačov porobí, ktorí najväčšími zanedbávajú pašu a svoje ovečky.

A náš milý Pán Boh je nie zas taký náhlivý, ale pamätlivý. Ten len po smrti šarže rozdáva. A príslovie je také: nech psom tráva rastie keď kone podochnú. Náš ale parlament, ten ešte za živa odpláca.

No ale veď má aj za čo konkurovať, a takých povyšovať, čo jemu pomáhajú, aby čím skorej ten haupttref-fer s našimi majetky spravil. To tak vyzerá s našimi vp. faráry, ako v čas volieb s nami. Kým sa volba neprevedie, to sa sľubujú hory doly. Jestu tu všetkého dost: pije sa, fajčí sa, a keď sa ani s tým nedáš omámiť, tak ti aj dačo bočného sľúbia, len aby oni boli páni, aby oni na tróne sedeli. A keď si im ku všetkému pomôhol, k tým masným hrncom, nuž potom ňa už nepoznajú a nepotrebujú. A taký koniec by to aj s našimi pastiermi vzalo. Len že sú naši vp. farári nie takí sprostí, aby oni tú hnusnú politiku liberálnu vopred nepoznali. — Naše šťastie je len to, že ich temer všetkých takých máme. Nech im len milý Pán Boh bude na pomoci.

(Pokračovanie.)

BESEDNICA.

Zimnia duma.

I.

Sláviček slastne pevikal
hájika v húštine,
teba keď niesli v hrobitov
ku žiaľu družine.

Netešil sa ja piesni tej,
pieseňke ľubosti,
srdce mi mrelo za tebou
bôľu ja mal dosti.

Nadišla jaseň ničiaca
na nivách kvetiny,
z posledných veniec uvitý
zaniesol som ja i iní.

Zmenilo všetko, všetko sa,
tmavá noc v jasný deň;
bolesti srdca ukrutne
zostaly staré len.

II.

Buráca tam von v prírode,
buráca v srdci tiež,
fujava ženie svetom sa,
zamrzol jara spiež.

V hrobitov predsa idem ja,
túha ma ženie ta, —
na hrobček sadnem, modlím sa
v samote od sveta.

Z hlbiny duše posielam
prevrúcných vzdychov rad,
z očí mi kanú jarky slz,
vôkol mňa zimy chlad.

III.

Vrbica smutná, vrbica
kloniaca k zemi sa,
s diaľky keď človek zazre ju —
v postavu príšer mení sa.

Tebe tam dobre, blažene,
přefažko ale mne,
kým ty tam žiješ, ja mieram
tichúčko, príjemne.

IV.

Vesny už dobu blaženú
túžobne čakávam,
slnka i lúče žiarivé . . .
dôjde snáď doba úľavám.

Na hrob ti potom zasadím
najkrajšie kvety ver,
ľaliju vonnú, nevinnú,
spusty znak: ruži ker.

Slavinský.

Zaosková fašiangová kommissia na «v ohľady».

(Dokončenie).

— No ten kňaz sa tomu nerozumie a vy ste aj s
ním obmedzeného rozumu človek.

Nepovedal som na to nič, lebo Cvajfús žmurkal na
mňa, bych mlčal.

Tá s tou gitarou zahrála jeden kúsok z opery talian-
skej: «stála za plotom kývala hlavou» atď. Od jej spevu
mi hneď začala voda tiecť zo zubov, ako bych bol kyslé
víno z nezralých hroziem pil. — Táto frajla bola chudá
a v drieku tak tenunká, ako kôľ z plotu. Tejto hovorím:

— Ale kišasonka, nebola by ste veru súca pod
batohy!

— A čo som ja sedlička? — odpovedala ona. Ja
mám zemanský diplom a to mi je dost!

Nuž a iného majetku pri tom nemáte? — z toho
veru nevyžijete!

— Vy grobián, čo sa máte vyzvedať na moje ma-
jetky!

— Ja sa nedozvedám, lebo viem že váš dedo všetko
prepil, ale veru za ten váš diplom si ani len košelu ne-
kúpil.

Cvajfús napálený vzal širáč, vybehol von a ja za
ním a na ulici mi po nemecký začal nadávať do Fich-
kerlov, že čo ho len všade kompromitujem. Ja som bol
rád, že mi nemecký a nie slovenský nadával, lebo uká-
zal s tým ľudom, že je cvičenejší, keď to on po nemecký
povie; slovenský vie aj tragačiar nadať.

— No vidíš Cvajfús, hovorím ja, bratránek takú
ženu nepotrebuje ako sú tie tri, čo nemajú iného vena,
iba plechavého kanárika, kočku s mašlou, a starú gitaru
a pár anzickariet v drôtovom na chlieb košíku a jeden
román.

A tej v drieku tenkej aj z úst smrdelo, zaiste sa
veľmi šnoruje do miedra a to jej kazí žalúdok a vetri jej
tisne hore hrtánom. Veru bárs sa aj hneváš na mňa,
bratránkovi bych takých chajsúr nedoprial.

Na ulici sme sa stretli zase s dvoma kišasonkami.
Jedna bola oblečená vo francúzskom zafiri barvy lila, a
tá druhá v červenom kartúne; v širáčkoch mali ohromné
krýdla z moriakov. Tieto dve sa ustavične obzieraly na
zadok; snáď sa im tá garafia a ritišporkové kvety naše
ľúbily. Aj sa vždy vycerovaly. Ja hovorím:

— Hej, čuješ! to musia byť akési prešibané šiksle ľahkomyselnej povahy, keď sa tak na ulici držia. Poriadný pán veru by si takú za ženu nevzal.

Cvajfús hovorí: oprobujme šťastia; niekedy sa vydarí aj z hajsuli dobrá žena.

Dohonili sme ich. Cvajfús ich po nemecký pozdravi: «hop ti ére!»

Tie sa vyhováraly: kérem — my len maďarský vyprávame sa na ulici.

Cvajfús poprosil, či ich môžeme odprovať domov. Rozumie sa že na to s radosťou privolily. Ako cvičené kišasonky nás nenechaly stáť pod oknom a pod forhauzom, ale nás do vnútra vtešikovali. Maďarská konverzácia dlho netrvala: každé druhé slovo bolo slovenské, až konečne aj to prvé slovo sa prelialo na slovenské, a vtedy to lepšie šlo. Už jazyky sa im nevytkínaly.

Ja som ako také nebožiatko pod plotom len sedel a nechty som si obhryzoval, za čo ma Cvajfús vyštráľal, že sa to nepatrí v spoločnosti nechty obhryzovať, a nos vyšparovať. — Jedna tá kišasonka trochu škulavá počala na klavíri bubnovať, ale ten maďarský kúsok: «čendeš völd ölében» a «mikor a faluban délben harangoznak» zle vypadnul, lebo niektoré struny boli potrhane a klapky niektoré sa ani nehýbaly. Klavír-štímer odišiel z Trnavy, nemal kto klavír naštimovať. Ja hovorim tej čo hrala:

— Hej, kišasonka! vy nemáte súce prsty na kopanie krumpiel a na ohrnanie kukurice!

— Odpustite vy grobián, ja som neni sedliačka, ja som dcéra po nebohom aktuárovi Jánošovi Súč.

— Teda vy ste pani frajlenka: sučka?

— Vy jeden surový necvičený človek! čo som ja aká «sučka»?

— No prosím, nehnevajte sa, ja som mal ujca menom Trepák, a ženu jeho volali «Trepáčkou». — A náš mydliarský majster z Nemecka sa volá Karl Flander, a jeho ženu volajú Kati Flandra; to je vec naturálna.

— No také príklady ste si mal doma zadržaf.

Cvajfús prosil frajlu, by mi to prepáčila, že som medzi ľuďmi nebol ešte mnoho, a že neviem čo mám povedať.

— Tá druhá si zase zapálila na papierové cigaretle, aké u nás učni fajčia v nedelu za krajciar dve.

Cvajfús potom predložil cieľ nášeho cestovania. Som sa osmelil a pýtam sa:

— Ale kišasonky, a viete ktorá chleba napiecť a krumplovú omáčku a pšené džgance uvariť, mužské gate pofflakovať a ošipané opatrovať?

— No my v meste — odpovedaly frajlinky — chlieb kupujeme od pekára a kost berieme z hostínca.

— Snáď od starej kocúrkovej, čo kávu predáva na rýnku a drzkovú polievku so pšenom?

— Oh nie! my z prvého hostínca ku «zelenej víbe» berieme si kost a chôvu. Čo sa šitia týka, toho nám netreba; máme krajčirov. My žijeme po mestský, chodíme na ringelšpil, potom robíme výlety do kameného mlyna a do Modrdofa. — A pod vyprávku česala a pohládzala malého šós-pšika a tá druhá podávala cukor jednej starej

slepej hrdličke v kletke. Mne sa to všetko neľúbilo a to tým menej, lebo tie kišasonky nám odporúčaly dobré pivo a že aj ony si ľubia upiť a nám aj ukázu «šór-čarnok» ba že nás aj zavedú samy, že snáď ich len ubečelujeme s pivom ako kavalieri dedinskí.

To ma už hneď zamrzelo. Starý nábožný sluha Abrahámov keď prišiel k mestu, by tam pre mladého pána Izáka ženu vyhľadal, nešiel do šenku, ale pri meste si sadol aj so zápražou ku studni a modlil sa: Pane, z tých mnohých dievek bude žena syna mojeho gazdu, ktorá sa mi dá napíť z vedra a mojím favám! A tuto hľa je to naopak; tu dievky žiadajú, by ich chlap napojil a to nie vodou, lež so štajnbruchským pivom! Takú ja nechcem doviest bratránkovi!

— Cvajfús, poďme preč! ani tu neni nič, majú len slepú hrdličku, starý klavír, svinské čítanie, bláznivého francúza, a domácim prácam sa tolko rozumia, ako hus ku pivu, ba ešte aj slopať ľubia na cudzí vačok a fajčia papierove smradelky ako učni! A krome bezočivosti na nich nič neni. Ja idem domov, viac po meste nebudem falangirovať za nevestami.

— Máš pravdu — hovorí Cvajfús.

Zahodili sme garafiu, sinokvet a ritišporku preč, a išli sme s Bohom a nechali sme kišasonky bez Boha, a bez mužov sedieť. *Zaosek, družba fašiangový.*

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Trónny dedič ruský: Michal je veľkým čitateľom triedy roľníckej. Nedávno keď ho boli v Orlowe pozdravili, on sa telegrafične veľmi srdečne poďakoval a podpísal sa len takto: Michal, statkár orlowský.

Zábava. Kresfiansko-meštiansky čitací kruh v Novom-Meste nad Váhom usporiada dňa 17. februára t. r. vo veľkej dvorane hotelu Neubauerovského tanečnú zábavu. Začiatok zábavy o pol 8-ej hodine večer. Vstupné pre osobu 2 kor., pre rodinu 3 kor. Čistý výnos upotrebí sa v prospech kresfiansko-meštianskeho čitacieho kruhu v Novom-Meste nad Váhom.

Zmrznutý horár. Varínskeho horára Št. Vilidera po tieto dni našli zamrznutého pri cintoríne.

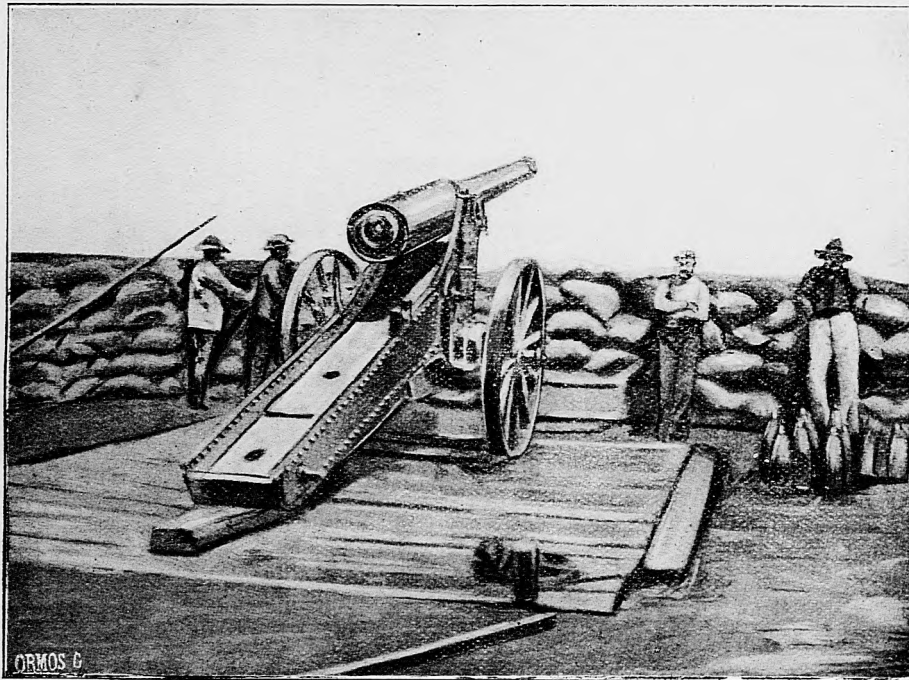
Anglická kráľovna Viktoria mala krásnu knižnicu, a síce 120.000 sväzkov. Najradšej čítavala Shakespeara, Scotta a Tennysona. Zo zábavnej literatúry rada čítavala ženské autorky, menovite novelly slečny Oliphantovej.

Mliekárске družstvo v L'ubietovej. V L'ubietovej idú založiť mliekárске družstvo. Za vzor vzali družstvo vo Veľkej Slatine. Prvá porada v záujme tohoto družstva bola dňa 27. januára.

Švajciarske hodinky. Roku 1899 vyviezli zo Švajciarska za 90 millionov mariek vreckových hodinôk. Niklových bolo z toho 2·3 mill. kusov v cene 16 millionov mariek. Strieborných asi 3 milliony kusov v cene 30 mill. mariek a zlatých za 32 mill. mariek. Najviac hodinôk vyviezlo sa do Anglicka, a síce 20%.

Popis obyvateľstva v Nemecku. Dľa posledného popisu je teraz v Nemecku 33 miest, ktoré majú po vyše 100.000 obyvateľov. Berlín má 1,884.345, Hamburg 704.669, Mníchov 498.500, Lipsko 455.089, Vratislava 422.415, Draždany 395.349, Kolín nad Rýnom 370.685, Frankfurt 287.813, Norimberg 260.793, Hannover 234.986, Düsseldorf 213.230, Štetín 209.525, Kamenica 206.585, ostatných 19 miest má pod 200.000 obyvateľov.

Zmena jarmokov. Vo Veľkých Topolčanoch tohoročný jarmok dobytčí miesto 14. marca bude 7. marca, výkladný miesto 19. marca bude 12. marca; dobytčí miesto 23. mája bude 9. mája, výkladný miesto 28. mája bude 14. mája; dobytčí miesto 19. sept. bude 12. sept. a výkladný miesto 24. sept. bude 17. septembra.

Jedno delo Búrov.

Zvýšenie obilného cla v Nemecku, ako už oznámil gróf Bülow v parlamente, obnášať bude asi 2·5 mariek, teda dohromady colný tarif 6 mariek za metr. cent. Čo sa týka účinku zvýšenia obilného cla na naše poľné hospodárstvo, najviac pocíti Uhorsko, čo sa týka vývozu pšenice. Na sneme povedal vyslanec Polónyi vzhľadom na toto zvýšenie, že nemeckou colnou politikou otrásená je celá uhorská hospodárska politika. Nevie si predstaviť, že by niektorá uhorská vláda v takýchto okolnostiach mohla uzavrieť s Nemeckom obchodnú smluvu. I keď sa predpokladá, že zvýšenie nemeckého cla namerané je na Rusko, nemožno nezbadáť, že by ruský vývoz obilný tlačil sa potom do Uhorska. Z prípadnej rusko-nemeckej colnej srážky vypuknúť by mohla snadno skutočná válka, čím by zase len Uhorsko trpelo.

Besný pes po tieto dni v Abauj-Szántove pohryznuť 3 chlapcov, ktorých hneď odviezli do Budapešti zaštepíť proti besnote.

Podivná smrť. V Likavke (lipt. st.) údovia spolku sv. ruženca minulú nedeľu vykonávali svoju pobožnosť v chráme a keď už išli na offeru, jedna žena menom Zuzanna Klačko idúc za druhým, pred oltárom spadla na zem a zomrela. Všetka pomoc bola zbytočná, do jej domu zanesli ju mrtvú, z ktorého zdravá pred dvoma hodinami odišla. Tak hľa: bedlite, lebo neviete ani hodinu, ani deň. Nech oroduje za ňu bl. P. Maria, ktorej vernou ctiteľkou bola.

Chytrosť Cecila Rhodesa. Z Haagu oznamujú, že povestný millionár Cecil Rhodes, pôvodca anglicko-búrskkej vojny, robí pokusy o mier. Navrhuje, aby obom južno-africkým republikám dali úplnú samosprávu, okrem Johannesburgu a obvodu zlatých baní okolo Randu. Pre Johannesburg a jeho obvod zlatých baní má byť vymenovaný energický guvernér. Teraz už celkom úprimne vyznáva, prečo vlastne podnikli Angličania lúpežnú výpravu na obe republiky.

Ako dlho vydrží človek o hlade. Nemecká «Medizinische Zeitung» píše, že deti umierajú na štvrtý alebo piaty deň, keď nedostanú žiadnej potravy. Odrastený človek podľahne hladu, keď ztratí štvrtinu svojej váhy. Jedna pani zomrela po 43 deňnom hladovaní, požívajúc len vodu. Zomrela vraj bez boľastí. Časopis tvrdí, že človek vydrží až šesťdesiat dní bez pokrmu, len o vode, kým sa dostaví smrť.

Čo sa v Paríži vypije? Ročne spotrebuje sa v Paríži 5.610.958 hektolitrov vína, 480.323 hektolitrov piva a 305.944 hektolitrov liehu. To je teda dohromady skoro 7 millionov hektolitrov.

Ružomberok má dľa posledného popisu obyvateľstva 8150³ obyvateľov. Prírast obnáša 11%.

trest na desať mesiacov. — V tom istom väzení sedí aj šesťnásť mladých nazarénov, ktorí nechceli slúžiť vo vojsku. Prvý disciplinárny trest boli pretrpeli v Arade. Sú to všetko šuhajci zo Segedína a Hódmező Vásárhelyu.

Sňah s hrmavicou bol dňa 29. januára vo viac obciach zemplínskej a boršodskej stolice. I v Homok-Teranoch, v novohradskej stolici, bola strašná víchrica s ľadovými krúpami, blýskaním a hrmavicou. — Pôverčivý ľud má to za znak blízkej vojny.

V povďačnosti záleží odmena hodných vecí, tak znie príslovie; však ale pri Müllerovom dvojnásobno-elektromagnetickom ústroje netreba to prizvukovať, bo každodenne dochádzajú od tých, ktorí na lámku, lúpanie,

Búrska predstráž.

Peňažné ústavy v trenčianskej stolici vydaly nasledovné súvahy: Sporiteľna v Pruském: Majetok 1,157.101 korún 27 hal. Čistý ošoh 23.360 k. 6 h. — Sporiteľna v Illave: Majetok 1,161.522 k. 89 h. Čistý ošoh 10.719 k. 18 h. — Sporiteľna v Bánovciach: Majetok 1,028.679 k. 98 h. Čistý ošoh 28.803 k. 4 h. — Úverkový ústav v Trenčine: Majetok 661.444 k. Čistý ošoh 17.284 k. 15 h. — Úverkový ústav vo Veľkej Bytči: Majetok 941.392 k. 19 h. Čistý ošoh 20.133 k. 95 h.

Millionár vo väzení. Leopold Ujhelyi, boháč hódmezővásárhelyský, mal akúsi malú pravotu pre ublíženie na etí, a aby ju vyhral, nakúpil si falošných svedkov, ktorí aj odprisahali a Ujhelyi vyhral. Ale nasledovalo oznámenie, nová pravota, a segedínsky kr. súd posúdil Ujhelyiho na rok do väzenia. Ujhelyi složil 20.000 zl. kaucie, bol prepustený na svobodu a ušiel. No vrátil sa, dal sa zavreť do «Csillagbörtönu» a obnovil pravotu. Ale súd posúdil ho znovu na ten rok. Kráľ. tabuľa znížila mu

padúcu nemoc, hluchosť, bolenie hlavy, ischias alebo na voľáku čuvovú chorobu trpeli, príписы vďaky, ktoré tento liečivý prostriedok nado všetko vychvalujú. — V nasledovných riadkoch uverejňujem jeden z nich: Pánu Belovi Müller v Budapešti V. Vadász-u. 42/L. Prosím, pošlite mi ešte jedon ústroj a síce jeden veľký za 3 zl.; nepotrebujem ho pre seba, lež pre jedného odberateľa a budem aj vždy váš šľachetný výrobok, dvojnásobno-elektromagnetický ústav R. B. 86967. každému odporúčaf lebo som presvedčený, že každý, kto tento ústroj nosí, neomylnne uzdravený byť musí; ja viem, že keby nebol som váš apparát nosil, bol bych cez celé leto práce neschopným býval a bol bych musel následkom toho škodu na stá podstúpiť a snáď ešte aj horšie následky pretrpeť. Každý chorý, ktorý tento ústroj nosí, má byť presvedčený, že vládne nezaplatiteľným pokladom. S hlbokou úctou Bohumil Schmidt maliar a hudobný strojmajster v Temeš Kubine, dňa 24. dec. 1900.

DOPISY.

Z Jablonky, Orava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vážení Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Od prvého čísla, ako vyšiel náš obľúbený «Kresťan», každé číslo prečítam, ale som ešte ani v jednom nečítal dopisu o našej dedine. U nás dosiaľ ešte ani každý desiaty nevie, čo je to tá ľudová strana, dosť keď povie, že veď sme všetci ľudia a čože nám vykonala tá ľudová strana, ba keď pôjdeš na ňu hlasovať ešte fa len vždy prenasledujú a pokutujú, a tí, čo na liberálnu stranu hlasovali majú svätý pokoj a nik sa na nich nepomstí, ba ešte aj peniaze dostali. Nuž taký kresťan je veru poľutovania hodný a má slabú vieru, lebo ho s nejakou pokutou nastrašia, ten aj nebe opustí a do pekla skočí a radšej volí satanáša jako Ježiša. Ale pamätujme čo Kristus riekol, že len kto vytrvá, ten obsiahne korunu večnej slávy. Lebo veď milý kresťane, železo sa probuje ohňom a pravý, verný katolík pokušením a prenasledovaním. Rozjímajme len o živote svätých, čo tí v živote svojom trpeli a tým sa posilníme, veď nás ešte na ohni nepália ani v oleji nevaria. My ešte oproti nim nič netrpíme. A keď oni sotrváli pri pravde vediac, že za malé trpenie večnú slávu obsiahnú, aj my sotrvajme pri ľudovej strane a tiež musíme zvíťaziť.

Jablončan.

Makovské Vrchy.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojim riadkom miesta v našom milom «Kresťanovi».

S nemalou radosťou čakám každé číslo nášeho obľúbeného «Kresťana» a ho s veľkou úľubou čítam a potom aj mojim susedkám predčítujem, ktoré tiež s veľkou ochotou načúvajú. Jako o druhých krajoch čítame, aj my tu máme z toho vyvoleného národa, ktorý jako inde, tak aj tu hľadia ľud do svojej siete lapíť. Tak aj pri minulých voľbách na stoličných výborníkov chodili po voličoch s nádobou plnou tej čertovice, aby ich zväbili do jich tábora. My ale ženy sme sa chopili a nahovárali našich mužov, aby sa nedali podviesť k vôli tej čertovici a pekným sľubom, ba vyhrážaly sme sa im, ak zostanú neverní ku kresťanským ľudovým zásadám. Za to sa žid Chajkel na nás oboril a aj na náš chlieb, ktorý si tým vyhľadávame, že v lete po horách nasbierané dobré huby sušime a odpredávame do kresťanských závodov. Chopil sa totiž aj so svojou matkou Borišou a išiel ku kupcom a núkal sa im, že im bude tie huby za lacnejšie lifrovať. Kupci kresťanskí mu ale nedôverovali a tak bolo da-

romné jeho namáhanie sa oviesť nás o náš zárobok. My sa mu veru nemiešame do jeho remesla, keď on za odvezenie jedného zomrelého na cimiter pýta 7 zl. furmanky. No ale chvála Bohu už máme na to kresťanských furmanov. No ale môže byť istý, že pri voľbách zase budeme na tom, aby naši mužovia kresťanské zásady podporovali a pod zástavou ľudovej strany sa k nej pritulili, jako dietky k dobrej matke.

Zostávám ponížená služobkyňa

V. J.

Z Dolnej Krupej

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Prevelebný Pane!

Prosím, ráčte nasledovné moje riadky uverejniť.

Jednej zriedkavej a dojímavej slávnosti bola svedkom dňa 20-ho januára naša obec. Nejednalo sa tu o menej, než o vyslovení uznania vlády oproti jednomu jednoduchému juhásovi Martinovi Tallovi, ktorý ako juhás 65 rokov strávil v službe osv. pána grófa Rudolfa Choteka. Menovaného dňa v nedeľu po litániách v prítomnosti celého úradníctva Chotekovských majetkov, predstavenstva a celého obyvateľstva obci Dolnej Krupej oddal trnavský hlavný slúžny v notárskej kancelárii zaslúžilému jubilantovi 80 ročnému starčekovi od vlády na odmenu vernej služby ustanovenej premium, a síce vyznačujúcu listinu a 100 korún v sprievode peknej maďarskej reči. Po odbavenej slávnosti odprovodili dojatého starčeka domov s hudbou, kde ho z nariadenia slavného pánstva počastovali.

Len schvalujúce sa môžeme vysloviť o takomto vyjavení uznalivosti vlády oproti tak dlhej a vernej službe, ale k príbehu slávnosti mali by sme dve poznámky. Po prvé tú, že ku takej slávnosti použili miestnosť kancelárie notárskej, v ktorej je zvyklý náš ľud len k súdom a zvyklému hrubiánskému jednaniu vládných medzietiek. O mnoho viac lesku by bola dodala slávnosti k tomu primeraná miestnosť, ako na príklad škola atď. Po druhé tú, že pri oddaní premie pozdravil hlavný slúžny starčeka peknou maďarskou rečou. Čo porozumel ľud a i sám starček z peknej dikcie p. slúžného? Nuž nerobte páni komédie; však keď slúžny nevie reč ľudu, boli tam iní na to, poviem p. duchovný alebo p. učiteľ; týchto ste mali poveriť.

Prítomný.

Z Trnavy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Predsma máme dačo v našej milovanej vlasti, čo nás teší. Sú to čestní páni vodcovia ľudovej strany, ktorých poznať hoc len z jejích časopisectva je radosť.

Ozaj veľká bieda je to u nás v ohľade kresťanskej vzdelanosti, keď väčšia väčšina uhorských kresťanov nevie k vláde prísť, lež dá si rozkazovať trebárs akým neznaohom. Kresťanstvo by tu malo panovať vo všetkom a nad všetkým; — ale čítať, čítať treba «Kresťana», «Ľudové noviny» a podobné dobré ľudové spisy, v duchu kresťanskom vychádzajúce.

Áno, čítať i druhým dávať čítať a neveriacich nie voliť za predstavených obecných buď krajinských, obzvlášte ale za ablegátov, ktorí zákony tvoria.

Ale keď katolíci bojzljivo ustupujú každému machajovi židovi alebo neznabohovi a vravia: veď tí sú aj tak mocnejší, bohatší nežli my, kto že si dá s nimi rady? Nuž a či opravdiví katolíci tak zmýšľali? Huňadovci, Sobieskovci, Savojskovci atď.? Keď cítili, že je jejich záležitosť spravdivá i s desať raz tak mocnými tureckými čatami sa dali do bitky a aj zvíťazili. My sme slabí sami v sebe — mysleli si, — ale preblah. Panna Maria a Pán Boh sú mocní: keď nám tí budú pomáhať, nikto nás nepremôže.

Teda len za ľudovú stranu, či máš vótum alebo nie; či si civil, či si vojak, či si pán, či si sedliak, či si chlap, či si žena, ak máš toľko statočnosti ako aspoň za nechef blata a aspoň toľko rozumu. Lebo keď sa proti bezbožníkom už raz celou silou nepostavíme, tí nás neprestanú i z majetku i zo statočnosti kresťanskej olupovať až posiaľ, kým nás na vnivoč neobrátia.

Radil by som tiež každému, aby nevyhľadával rady iba od veriacich kresťanov. Lebo od takých ľudí, ktorí neveria, nemôžeme nič dobrého očakávať. Dal by Pán Boh aby sa volebné právo aspoň tak rozšírilo, že každý kto bol dobrý za vojaka, aby bol dobrý aj za voliča.

Blahoželám ľudovým vodcom, ktorí šlapajú svätých nasledujú, a žiadam si, aby celé spoločenstvo od nich naučilo sa kresťanských cností.

Ponižený sluha

B. P.

Rovnianské vrchy (Ivor).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

S radosťou čítam každé číslo nášho obľúbeného «Kresťana». Tak som sa dočítal v čísle 3-tom čo bol dopis uverejnený z Visockých Vrchov (Madín), v ktorom dopise bol náš spoluobčan i s jeho matkou od jedného z Haliče privandrovaného kazára napadlý.

Tento príbehľý žid nemôže od zlosti hľadať na našu katolícku firmu, ktorá mu je v susedstve, a ktorá mu všade prekážky robí. On už proboval napádať všelijakými kúskami tú vdovu Magdu, jako by ju môhol skynožiť, ale ho vždycky nádej sklamlala. Čím viac na ňu brojí, tým viacej sa jej obchod dvíha.

Ten novinár, ktorý to vie tak naše poriadné katolícké sklepy napádať, býva pod Ivorom. Jeho zamestnanie je krčmárstvo, ale roku 1890. bol mnoho prenasledovaný pre špiritus, lebo bol v podozrení, že mal trúnok poschovávaný, pritom od veľkej mrzutosti bol vyšiel na slivku, že sebe ide život vziať. Ale naraz pozrela jeho Ráchela, vidí cez oblok žida visieť na slivke viac mŕtvého jako živého, no zrobila krik a milého Šlojma ešte skriesili.

Spomenutý pod Ivorom krčmár pred 20 rokmi privandroval sem z Haliče, jeho celý majetok niesla jedna zlámaná palica na jeho pleci. (Vtedy ešte nemal koč).

Včúľ ale vládne jednou celou dolinou, ktorá leží od neho na pravo, ale čo tam bolo pár dobrých gazdov, tých sebe využil za ten čas čo je tu. Tak včúľ z mladých ľudí sa každý odťahuje, ponač máme horlivého p. kaplána, ktorý svet od korhelie celkom odťahuje a len k dobrému poučuje. Zato ho aj radi poslúcháme. Sláva mu!

No ten žid ale pravdy jak žije nepovedal, iba v čísle 3-tom, že vraj z toho domu čo ho opisuje, každý rok slúžka židuliatko nesie; to už celkom pravdu hovoril, lebo také kúsky najdeme najviacej od krivonosích spáchané. Po všetkých okolitých susedoch postačí slúžky pokóšerovať.

Je to aj zbytočné už toľko o tom Ičíkovi písať, dost na tom keď ct. čitateľom sdelím, že sa musí dať od 4 psov a od piateho lesného hájnika každú noc strážiť, čo ho ročne 300 korún koštuje. Z toho sebe každý ct. čitateľ jeho poriadné držanie môže poznať.

Ctení občania zobúdajte sa zo spánku a nedajte sa už ďalej od židov mámiť, však máme už tu 3 katolícké krčmy poriadné; židov nechajme trochu odpočinúť; staňme pod zástavu ľudovú a držme sa toho hesla «svôj k svôjmu», potom židia poberú svoje batožiny a pôjdu do Amsterdámu, daj to milostivý čím skorej Bože.

Pravdumilovný.

Z Krušoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľbný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Už od dávna čítam nášho milého «Kresťana», ale som dosiaľ nenašiel čísla, v ktorom bych sa bol aj o mojom rodisku niečo dočítal. Tak som si zaumienil, že oznámim ctením čitateľom Kresťana-a jedon smutný pád.

Dňa 15 ho januára sme pochovali našu všeobecne ctenú a obľúbenú pani organistku. Nebohá bola vzor kresťanskej matky, ktorá z mizerných príjmov dedinského organistu vychovala svojich šesť dietok, ktorí následkom jej materinskej pečlivosti všetci sú v peknom stave a síce jeden železničný úradník, druhý farár, lesný úradník, organista, klerik u pp. jezuitov a posledný knihvedúci. K jej pohrabu sa zišli všetci jej synovia, aby odprovodili do matky zeme svoju pečlivú matku. Pohrabné ceremonie odbavil p. dekan topolčanský s pomocou p. topolčanského organistu pri valnom počte truchliacich cirkevníkov a najmä chudobných, ktorým bola nebohá dobrou matkou a pomocnicou.

Jeden prítomný.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej obetóvaly.

Z Veľkého Šariša: Jozef Bebko sbierka 20 korún; z Košic: Ján Krupa 2 kor.; z Krompach: Jozef Hlavaček 16 kor.; z Kojetic: Štefan Paľa 3 kor.; z Košic: Vincenc Hrubý 10 korún.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

V Višňového: 30 kor.: Jozef a Michal Stronček.

Po 20 kor.: Pavel Pagáč, Gašper Cibulka, Josef Valiček, Ján Vojteľa.

Po 10 kor.: Vavrínek Valiček, Jozef Ďurana, Vojtek Doboš, Ján Venglar, Vojtek Vojteľa, Jozef Počorek, Imrich Paúr, Andrej Straňan.

Po 8 kor.: Štefan Valášek, Jozef Kubica, Vojtek Tomala, Jozef Venglar, Károľ Cigánik, Vojtek Kalfas;

7 kor.: Ján Kuba.

Po 6 kor.: Jozef Koza, Štefan Kubica, Ondrej Miklo, Šimon Šimko.

Po 5 kor.: Jozef Hudec, Jozef Straňan, Michal Ma-deja, Tomáš Beňo.

Po 4 kor.: Juraj Kováčik, Pavel Pivko, Jozef Hazu-cha, Jozef Gelaček, Jozef Brosz st., Ján Buri, Štefan Hataliak, Žofia Martaček, Stefan Brosz, Vojtek Kovalčík, Pavel Hataliak, Matej Vallo, Michal Brosz, Pavel Lúčaník, Ján Čanecký, Ján Šimák, Ďuro Šimko, Zuzanna Plavý vdova, Michal Buri, Ján Brosz.

Po 3 kor.: Kristina Daniš, Paulina Prisuda, Jozef Pivko, Ondrej Gažúr, Jozef Brosz doľný, Štefan Pagáč.

Po 2 kor.: Ján Šútek, Michal Gavuliak, Matúš Pivko, Michal Pyteľ, Jozef Šimko, Martin Pyteľ, Pavel Rosínek, Vojtek Stanco, Katarina Stanco, Michal Špilak, Jozef Pagáč, Matúš Beňo, Katarina Taraba, Vojtek Žentek, Anna Harmečko, Katerina Badura, Verona Bielik, Ďuro Porodzník, Ondrej Čibenka, Ondrej Bitušiak, Matúš Miklo, Michal Zvardon, Mikuláš Čikeľ, Jozef Petrák, Juraj Straňan, Anna Vkoláček, Vavrínek Gavuliak, Julianna Zímen, Mikuláš Strelička, Jozef Potočár, Juraj Kolenčík, Pavel Kučera Blunár, Štefan Lvoncko Šimák, Matej Hudec, Maria Čanecký, Pavel Lvoncko Šimák.

Po 1 kor.: Agneša Žentek, Maria Mikuliak, Katerina Petrák, Katerina Pagáč 1 kor. 20 hal.; Anna Blaha 1 kor. 20 hal., Anton Kováčik, Stanislav Stanco, Pavel Švec, Matúš Kučera 1 kor. 20 hal., Knúrik Štefan 1 kor. 20 hal., Vendelín Tvrďý.

Božské Srdce Ježiša, odplatiť dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne! *Alex Frátrík, farár višňovský.*

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježiš- šovho v Stankovanoch.

Číslo 7.

Po 10 halierov dali: Ondrej Chovan, Matej Vingrini, Matej Bobula; po 20 hal.: Ondrej Savrnoch, Jozef Pšenko, Jozef Jurčák, N. N., Jozef Mráz; Ján Trnovszky, Vendelín Lofaj, N. N. Peter Pallay, Matej Smihula, Anna Smihula, Medvegyi A., Burák, Haluška, Jozef Šefranka, Peter Fogel, Ján Fogel, Jozef Fogel; po 30 hal.: Pavol Murin, Ján Kosztko; po 40 hal.: Kolmann N., Jozef Ambro, Jozef Dubravec, Ondrej Balko, Katarina Pallay; po 60 hal. Volfaiteri, Isten szent nevében; 22 halierov:

Daniel Pallay; po 24 hal.: Katarina Pavelica, Brtany; po 2 koruny: Ján Vlossák a Anton Klimčík; 1 korunu: Štefan Zerna. Číslo 1—7 spolu **417 korún 34 halierov.**

Ctení dobrodinca tu pomenovaní v Hybiach, Teplej, v Lúčkach, Turiku, v Kalamenoch bydliači, prijmite naše úprimné vďaky! Božské Srdce Ježišovo nech vám bude vašou hojnou odplatou!

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Zo Sabinova: Peter Harčan dekan-farár 50 korún; z Brutovec: Peter Hannla farár 20 kor.; z Cahanovec: dp. Karol Antal dekan-farár 10 kor.; z Belejbaňi: Františ Osvald 24 kor. 62 hal.; z Horhova: Anna Lukáč 1 kor.; zo Spišskej Belej: Andrej Pataky 6 kor.; z Iglova: Jakub Kerchňak 2 kor.; z Liptoyského Hriadku: Ján Kleja 2 kor.; z Torisky: Anna Illar 2 kor.; z Myslavi: Maria Varga 2 kor.; z Tvrdošína: Helena Kováč 1 kor.; Maria Kráľ 1 kor.; Luršanka: Ján Astaky 4 kor. 50 halierov; z Fričovec: N. N. 1 kor.; z Osadi: Veronika Huľa 1 kor.; zo Štefanova: Maria Stafina 60 hal.; z Habovky: Maria Valek 2 kor.; z Lubici (Spiš): Filip Lapšanský 19 kor.; Veriaci z Jurgova 25 kor. 36 halierov.

Ako hlboko orať.

Na to odpovedá nám, čo chceme oraním docieľiť: či chceme plevel hubiť, alebo zem kypriť, alebo úhoriť, alebo pod siatie, alebo pôdu zlepšiť. Čo chceme oraním docieľiť, to určí hĺbokosť alebo plytkosť orania.

Naším cieľom je ničť pýr a pohýbať zem, aby plevelné semä nízko do zeme padlo a zišlo; menujeme to roztrhaním strniska. Tu však hlbšie, ako 3—6 cm., orať nesmieme, lebo toto má za cieľ len poškrabanie strniska. Deje sa hneď, akonáhle sobrala sa úroda, aby plevelné semä malo času vyklíčiť a zísť, kým nastanú mrazy. Výhoda tohoto prevracania je, že korene strniska chytro začnú hniť, zem, zbavená vrchnej kôry, stane sa následkom mrazu, ktorý vodu na povrch vytiahne, kyprejšou, a potom následkom toho na jar ľahšie sa orie. Pýrnatú zem alebo ohnicovú lepšie od pýru nemožno očistiť, nežli týmto jasenným prevracaním strniska.

Máme ďatelinisko-lucernisko, do ktorého chceme na jar siať alebo sme siali viku, hrach alebo fazuľu, slovom, rastliny, ktoré majú hlbšie korene; tieto na jaseň orieme plytko, 6—10 cm. zhlbky, a to preto, lebo tieto viac-ročné rastliny, jestli sa hlboko zúhoria, korene dobre zemou prikryjú, na jar zase začnú vyhňať. Platí to len o lucerne, ktorá, v jaseňi hlboko zúhorená, vyženie korene poznove a rastie; tu i tu robí to i ďatelina. Aby sa to nestalo, najlepšie je, keď najpr extirpátorom posthrávame jej hlavy a potom poorieme. Plytké úhorenie pri týchto preto sa odporúča, lebo majú korene, bohaté na dusík, aby hlboko do zeme neprišli a tak aby budúca jarná rastlina ztratila túto potravu. Po tomto oraní neomylné musí nasledovať ešte jedno úhorenie, a to v jaseňi.

Úhoríť máme hlboko, a síce 20 cm. hĺbky, jestli je podorica hĺnačka; je-li štrk, vtedy nie. «Hlboké úhorenie, bohaté kosenie», hovorí porekadlo. Čím hrubšia je oráca vrstva kyprejšia, tým je ľahšie koreňom rozkladať sa. Na jar hlboko orať neradím, zkaží sa zem, a síce preto, lebo povetrie surové látky nie je v stave chemicky rozložiť; potrebuje na to času. Hlboké úhorenie v jaseňi, ak je to zavčasu, nikdy neškodí, lebo surová vrstva zeme má dost času vypariť sa. Mráz, voda, sňah ju náležite poprerábajú, rozmelú hrudy a rozložia minerálie.

Je to akási obava, že našich gazdov nemožno k tomu priviesť, aby hlbšie orali, ba aby úhorili. Boja sa, že pohubia zem; oni len na dlaň hrúbky, na 4 cõle (11 cm.) hlboko orú rok po rok v tej plytkej pôde, ktorú rastliny ľahko strovia; a práve v hlbšej vrstve zeme najdu sa rastlinám potrebné výživné látky. Má-li koreň rastliny hlbšie ísť do zeme a nenachodí-li potravu, príde až do podornice, do pôdy divej, surovej, ktorá má však potravu dost, — ale čože, keď táto nie je preparovaná, prevarená. Na takejto plytkej ornici zbožie musí zakrpatieť. Slanina, keď je hrubá, viac sa z nej napraží, ako keď je tenká: tak i v hrubšej ornici je viacej živnosti i koreň hlbšie môže ísť do zeme.

Pravda je však, že ornicu na 4 cõle hrubú je snadnejšie pohnojiť, ako na 8 cõlov. Tejto poslednej je ešte raz toľko hnoja treba; lenže musíš pamätať, že do podornice ľahko ti ten hnoj smyje voda a on pre tvoje plytké oranie je pre teba ztratený, lebo hlbokým oraním nevynesieš ho na vrch.

Potom neradím ti na jar strnisko hlboko orať, to by si veru zkažil zem, ale radím ti: hlboko or úhor zavčasu v jaseňi; takú zem, čo má hlbokú podornicu, tú roľu, ktorá je ľahká, glejovitá, týmto hlbokým oraním včas, ver mi, pohnojiš zpolovice.

Milí gazdovia! vezmite si za pravidlo: žiadnu glejovitou zem, ľahkú hĺnačku nemali by ste bez úhorenia na zimu nechať, — lebo v takejto zemi, na jar oranej, je slabá úroda.

Ľahké, pieskovité pôdy netreba úhoríť.

Z «*Nauky o hospodárstve*».

Aké noviny máme čítať?

Kniha a noviny, to práve tak pôsobi na človeka, ako priateľstvo toho lebo oného človeka. Hovorí príslovie že vtáka po perí a človeka po priateľoch jeho poznáš.

To isté platí aj o knihách a novinách: jaké knihy a noviny čítaš, takého aj smýšľania budeš. Stalo sa to nie raz, lež hádam aj storázy už, že n. pr. decko poriadnych rodičov zapletlo sa medzi cigánov, a časom z tohoto decka stalo sa opravdové cigánča. Nuž tak je to aj s novinami. Keď voľakto vždy len samé cigánstvo číta v novinách, nuž konečne tým cigánstvám aj uverí, a bude spolu s novinami cigánskymi bojovať proti čiročistej pravde. A to je najsmutnejšie, že mnohí ľudia chudáci ani nemôžu za to, bo nemal ích kto upozorniť na iné

dobré bohumilé noviny, a preto takí ľudia nemali príležitosť porovnať tie noviny, že v ktorých sa píše za pravdu, za Boha a za práva ubiedeného, utláčaného ľudu.

Ale najhoršie je vo veci to, že sú aj také falošné noviny, ktoré síce hladko-sladko píše, akoby boli nevinným baránkom, lenže o takých veciach, o ktorých by najviac písať mali, o takých veciach ony na večné veky mlčia, aby ten zaslepený ľud hádam nevzpamätal sa a nekopnul také falošné noviny von z domu.

Upozorňujeme vás Bratia rodáci, že netreba ohľad brať na to, či sú noviny daktoré lacné, či sa v nich o láske, o kravách, o hnoji a pod. veciach píše, lež len na to berte ohľad, či tie noviny aj nebojá sa smelo povedať pravdu do očí bárs akému pánovi veľkomožnému? Či majú guráž ohlasiť sa vždy, keď ten ubohý roľník a remeselník od všeliakých úradov prenasledovaný býva? A či tie noviny píše ľudia od vlády a od židov platení, aby vás slepili, alebo či ích píše vaší bratia, krv z krve vašej a kosť z vašej kosti? Toto hľa je hlavná otázka vtedy, keď máte peniaze vynaložiť na noviny. Lebo predplatíte-li na noviny také, čo sú neni ani sem ani tam, ktoré vám len slúžnovci, rychtári, notári a štátni učíteli — teda samí štátni sluhovia — odporúčajú a natiskajú, s tým len sami proti sebe robíte. Lebo však dobre môžete poznať pánov a židov: títo sa veru málokedy chovajú úprimnou láskou k tomu chudobnému človekovi. Preto títo páni a židia ani nebudú vám odporúčať takých novín, ktoré by boly pre dobro vaše, lež len také, v ktorých sa píše dve na tri o všeličom, len o vašich krivdách nikedy.

Ponevác vieme, že naši Slováci veľmi radi čítajú dobré veci, preto posielame toto číslo nášho všeobecne známeho a rozšíreného «Kreštana» aj takým niektorým pánom, ktorí ho ešte nepoznajú. Ráďte si to číslo prezreť a prečítať a potom súďte sami o ňom, či nedýcha z každého riadku jeho čiročistá pravda a láska k ľudu. Nazad nikto nemusí poslať to číslo, lebo je to na ukážku poslané zdarma. Komu obsah našich novín zodpovie, nech sa mu páči predplatiť, keď bude mať peniaze, a veru ani jeden neobanuje!

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Odkazy redakcie.

M. Ch. Baňská Bistrica. By sme Vás prosili, keby ste trochu pozornejšie písal. Odpíšte nám na dopisnici hned, či si žiadate aj vlastné meno dať vytlačiť. Za ten dopis vám nikto nič urobiť nemôže, bo nikoho neurážate v ňom, teda toho podpisu mena nemusel by ste sa báť.

Za dopis Vám ďakujeme, je dobrý, hoden ste pochvaly. V budúcom čísle ho uverejníme.

Makovský mládenec. Že ako váš bývalý a aj terajší notár, potom rychtár, podrychtár, ferster a hájnik a vaše mladá ženy a vdovy sa chovajú, o tom bratku ani nemôžeme ale ani nechceme vaše ponosy uverejniť. Ktorý muž má rozumu a koľko-toľko hrdosti, veď taký si chytro urobí poriadok. — Na otázku, že ako je vo Francúzsku, odpovedáme: Vo Francúzsku, keď by muž našiel záletníka u svojej manželky, môže ho zavraždiť, a zákon ho za to netrešce. I žena alebo deva môže zavraždiť pokušíteľa ak nevie si ináčej pomôcť. Ale ani u nás netrešcú tak prísno takéto vraždy za česť svoju spáchané.

Pohronský. Dopuslanú nám prácu na čas odložíme. Žiadané Vami čísla poslalo vydavateľstvo do Sal, kde ste prvej bydlili. A to ešte na tú adresu, ako ste si bol žiadal. Pošleme vám ich ešte raz na nový váš byt.

Ignác Pravdivý, Skalica. Vy hromžíte na vaše spolky a nedodáte tomu žiadnej príčiny. Preto vám dopis ani uverejniť nemôžeme. My sme o vašich pomeroch ináčej upovedomení. Nuž že ešte aj v Skalici — ale v Skalici! môže sa najšť medzi kresťanmi nepriateľ tých utešených vašich kresťanských pohybov: no bratku odpustte — ale tu je už potom ozaj treba bezhraničnej trpezlivosti, aby sa človeku zľč nepukala. Kto-že vás bude potom ratovať? Žid? úradník? Ano, títo sa nebudú mrzčiť pre ľud; lebo vedia dávno, že povdácnosti by sa nedožili. Radšie povedia: sedliak je len sedliak a huncút od kosti: treba ho drať do poslednej kože. — Teda bratku len trochu svedomia voči tým, ktorí dnes zápasia za dobro vaše jako levy, že im ani páru niet!

Ján Fillo, Viedeň. Výťah vášho dopisu uverejníme v budúcom čísle.

K. M. v Seredi. Žiadaná adresa je táto: Keresztény szövetkezetek országos központja, Budapest, IV. Molnár utca 11. sz. Aj my ta budeme písať. Ste hodní všetkej pochvaly, že si idete potrebné do remesla veci spoločne kupovať vo veľkom. Len aby vaší pp. kamaráti aj vytrvali v dobrom úmysle.

P. Kňazolíucky. Za poslané nám verše ďakujeme. Príležitostne ich uverejníme koľko-toľko opravené.

Obyvateľ rovnianský. Správu vašu na krátko podáme. So židmi majte svätý pokoj. Dostali sme práve teraz chvála Bohu zo štyr miest správy, že židovi vypovedajú árendu obecnej krčmy. Tuším ten ľud — bárs pomaly — ale predsa len prichádza k rozumu.

Janko Šárišan. Poslali sme vám osobitný list. Ponosy oddali sme vydavateľstvu. Boh žehnaj vašim horlivým prácam. My sme na Rojkov posledný dopis schválne neurobili žiadnej poznámky. Nedalo sa od žiaľu. Plakali sme jako dieťa pri smrtnej posteli rodiča svojho. Vďaka za vašu pozornosť.

Vp. I. S. v P. Tlačiareň tá prepáda; peniaze ta zaslané fažko bude rekvirovať. Urobíme dľa žiadosti.

Prievidzan. Pište len na krátko. A prečo sa vy neobráťte na svojho ablegáta ľudového? Veď by sa vaše poriadky predsa nemaly trpeť.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25—7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátská 7·30 korún.

Raž: ———— 6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenice 6· — — — kor., na várku 7· — — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24·—	22·80	21·80	21·40	20·20
		6	7	7½	8	
		18·50	15·80	14·—	11·—	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— — kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 8·75. — — brnava 7·50 — — —, pestrá 6·50 — — —, drobná 9·50—9·75, cúdená 10·50 — — —. *Hrach:* 10·50—12·50, lúpaný 20· — — —. *Šušovica* horšia 8· — — —, lepšia 14· — — —. *Mak:* 25· — — —26· — — —, všetko po 50 klgr.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Knihvedenie pre potravné a úverné spolky. Soštavil Štefan *Janovcsik*. K dostaniu v knihkupectvách a u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózsahegy). Cena 1 k. 60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú k vedeniu kníh. Knižku túto vydavateľ zo skúsenosti soštavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slovenským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto knižka i v maďarskej reči by bola vítaná, jako sa to o nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

Bolestná krížová cesta Spasiteľa nášého, čili Rozjímaní o bolestnom umučení Pána Ježiša. Na novo vidal T. Pelikan Krizso. V Búdapešti, Tlačou Stephaneuma 1900. Knižočka táto obsahuje v sebe návod ku odbavovaniu pobožnosti pod názvom «Križová cesta» známej. Vystavená je knižočka pekne a hodná je, by sme ju odporúčali. Len to je nesmierná škoda, že je v nej slovenčina veľmi slabá a k tomu tlačových chýb primnoho. Cena jedného výtisku 30 hal. Pri objednávke 100 kusov 24 hal. Objednať treba s doposlaním peňazí vopred u Pelikán Krizsó, Búdapest VII. Csömöri út 32.

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník V., Százok II. Turčianský Sv. Martin 1900.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. Číslo 6.

O «Museálnej Slovenskej Spoločnosti» treba vedieť, je to spoločnosť vedecká vládou potvrdená ku zachovávaní veškerých starožitností a pamätností slovenských tak na poli umelečtva a priemyslu jako aj jazykozpytu a vôbec všetkého, čo sa slovensko-národnej vzdelanostnej historie týče. Členom spoločnosti tejto je, kto ročný poplatok 4 koruny riadne platí, za to obdrží «Časopis mus. sl. sp.» (mesačné sošity). Vláda podporuje tento ústav ročnou príspevkou 600 korún, a nedávno schválila obetivavosť slovenského obecnstva. — Ba či sa dožijeme, žeby aj cirkevná vrchnosť svoj cirkevný spolok sv. Vojtecha podporila a schvaľovala, veď tento neni ani v Turč. Sv. Martine?

Zábavné a poučné knižky č. 3. Skrotenec a iné články, cena 20 hal. Turčianský Sv. Martin. Túto knižku pre jej rozmanitý, veľmi poučlivý obsah veľmi odporúčame. Dostať u knižtlačiarско-účastinársky spolok v Turč. Sv. Martine.

Mariacella v Štýrsku. Opisali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitz. Cena 20 halierov.

N. V. Gogol' Revizor. komedia v piatich dejstvách. Preložil Fedor Jesenský. Cena 1 kor. Dostať u Fedora Jesenského v Trnave (Nagyszombat) a u slovenských knihkupcov. Pre ochotníkov našich divadelných hier výborné toto dielo snažne odporúčame.

Pritel domoviny. Ročník XVII. Svazek 2. Besové. Román.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval Anton Klimesik, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 6. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od oktobra do mája, vždy 15-ho, v knižtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Obnovenie oltárov,

všetkú stolársku a maliarsku prácu a malbu kostolov prijímajú a za ľavnú cenu umelecký konajú

Michal a Juló Veselý,

umeleckí maliari a stolári v Piešťanoch.

Do svojej kolárskej dielne

prijmem hneď 2 pomocníkov ako aj 2 chlapcov do učenia. V Turčianskom Sv. Martine.

Ján Olejček,
kolár.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, bolesti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemo-ciam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,
vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinnok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na próbu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na próbu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypočované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

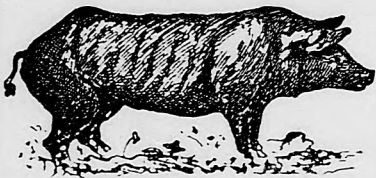
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátit' obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Pozornosti našich hospodárov

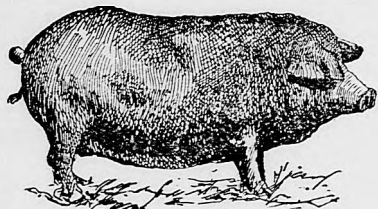
čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznalý
liek

proti
dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu
týchto v najväčšej miere
prípomaha; o čom mnoho
tisíc dakujúcich listov a
osvedčení svedčia. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1.

jednokilového väčšieho

koruna 1.8019 kilového baliko franco
posiela**Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.**

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch
križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil
úplne zdravie, — o čom pôvodné
dokumentá svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. s návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,
katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy,
zimnici, zlatej žile, výsypu, žitenici, bleďačke a starým otoreným
ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná že i každý chudobný si ich kúpiť môže,
stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci
6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňa-
žitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle
sa s vyplatením už poštového kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej
než balíček nezasieľa sa.
Jediné zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,
v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované byvajú, prosím
tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani

Velacteny pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel bolast' v hlave a
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočné bolesti a mnoho som
utratil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebesky dobreje
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.
Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898. *Ján Horák.*

Blahorodý pane lekárnik! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť
nemôžem, užívame ich celá rodina. *Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.*
Stubňa, 9. augusta 1899.

Velacteny pane lekárnik! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výteč-
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.
V Petrovci, Bážka 28. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárnik! Úctive Vás prosím, ráčte mi zaslať obra-
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blaho-
darnejšieho lieku neznám proti zapchaniu a proti žalúdočnému katarrhu
nad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotišti, 19. dec. 1899. *S úctou Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite m 1 balík
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyľiečený prajem Vám
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich
piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od
Neho žiadate.
V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glaučič, v továrne na tannin.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na striebornoocel'ové kosy, ktorej jediný a výhradný roz-
sielateľ a predavateľ je

Pán JOSEF SOHR v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún vyplatí tomu, kto
vie preukázať «Sohr Sväto-
Antonský» kosu z daktorej inej
fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto
zpomeda 100 «Sohr Sväto-
Antonských» vie preukázať päť
zlých kôs.

Kto **úplne spol'ahlivú** dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od
výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť **darmo a vyplatene** zašle. **Obranná známka**

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najprihodnejšie objednáteľov shromažďovať. — **Shromažďiteľom výhody!** — Viac tisíc poďakujúcich listov a
dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výstaha. — Úplná záruka!

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.